

Interaktion yhdenvertaisuussuunnitelma

Sisällysluettelo

Yhdenvertaisuussuunnitelmasta

Tämän yhdenvertaisuussuunnitelman tarkoituksena on auttaa ja suunnata Interaktio ry:n hallituksen toimintaa sellaiseksi, että siinä huomioidaan Interaktion jäsenistön ja yhteiskuntatutkimuksen opiskelijoiden yhdenvertaisuus sekä myös Interaktion tapahtumiin osallistuvat järjestön ulkopuoliset henkilöt.

Interaktio on yhteiskuntatutkimuksen tutkinto-ohjelman ainejärjestö. Sen jäsenistöön kuuluu sosiologian, sosiaalipsykologian, sosiaaliantropologian, sosiaalipolitiikan, sukupuolentutkimuksen sekä nuorisotyön ja -tutkimuksen opiskelijoita. Interaktio pyrkii huomioimaan kaikkia näiden eri alojen opiskelijoita toiminnassaan ja tapahtumissaan.

Yhdenvertaisuus on Interaktion keskeisiä arvoja ja näin ollen se läpileikkaa koko ainejärjestön toimintaa. Interaktiolle onkin tärkeää huomioida sen jäsenistön yhdenvertainen kohtelu opintojen edistymisessä, mahdollisuudet osallistua ainejärjestön monipuolisiin tapahtumiin ja saada tietoa ainejärjestön toiminnasta sekä yliopistoon ja opiskeluun liittyvistä uutisista, jotta Interaktion jäsenet voivat kokea itsensä osaksi ainejärjestön ja yliopiston yhteisöä. Interaktio pyrkii saattamaan yhteiskuntatutkimuksen opiskelijoita osaksi omaa ainejärjestöään sekä yliopistoyhteisöä.

Tämän yhdenvertaisuussuunnitelman toteuttaminen on aloitettu syksyllä 2023.

Yhdenvertaisuussuunnitelman päivittämisestä on vastannut hallituksen 2023 sosiaalipoliittinen, yhdenvertaisuus- ja hyvinvointivastaava sekä hänen pestin alaiset toimihenkilöt. Ensimmäinen luonnos yhdenvertaisuussuunnitelmasta annettiin sekä hallitukselle että jäsenistölle kommentoitavaksi maaliskuussa 2024. Kommenttien perusteella yhdenvertaisuussuunnitelmaluonnosta kehitettiin ja lopullinen versio hyväksyttiin kevätkokouksessa 2024. Tämä yhdenvertaisuussuunnitelma on voimassa 9/2024-9/2026.

Yhdenvertaisuusvastaava

Interaktion hallitukseen nimetään yhdenvertaisuusvastaava, jonka tehtävänä on huolehtia yhdenvertaisuusnäkökulmien huomioimisesta Interaktion toiminnassa sekä yhdenvertaisuussuunnitelman noudattamisesta hallituksen toiminnassa.

Yhdenvertaisuusvastaava tutustuttaa niin Interaktion hallituksen kuin jäsenetkin yhdenvertaisuussuunnitelmaan ja keskustelee muiden hallituslaisten kanssa yhdenvertaisuuden toteuttamisesta, jotta koko hallitus voi sitoutua, toteuttaa ja kehittää tekemäänsä yhdenvertaisuustyötä. Yhdenvertaisuusvastaava järjestää vuosittaisen yhdenvertaisuuskyselyn ja tiedottaa sekä hallitukselle että jäsenistölle kyselyn tuloksista. Yhdenvertaisuusvastaava voi olla kokonaan oma pestinsä tai yhdistetty jonkin muun vastuutehtävän kanssa. Tällä hetkellä yhdenvertaisuusvastaavan pesti on yhdistetty sosiaalipoliittisen ja hyvinvointi-vastaavan pestin kanssa.

Yhdenvertaisuusvastaavaan voi olla yhteydessä niin sähköpostitse kuin [häirintä- ja yhdenvertaisuuslomakkeella](#), joka löytyy Interaktion nettisivuilta. Lomakkeen kautta voi ilmoittaa, jos kokee Interaktion toiminnassa häirintää tai esteitä yhdenvertaisuuden toteuttamiselle. Lomaketta käsittelee luottamuksellisesti Interaktion yhdenvertaisuusvastaava. Lomakkeen voi jättää anonymisti tai yhteystiedoilla, jos haluaa yhdenvertaisuusvastaavan vastauksen. Yhdenvertaisuusvastaava arvioi parhaan mahdollisen tavan viedä asiaa eteenpäin ja pyrkii toimimaan tiiviissä yhteistyössä asianomaisen kanssa. Hän ilmoittaa muulle hallitukselle tapahtuneesta asiasta parhaalla katsomallaan tavalla.

Yhdenvertaisuus

Yhdenvertaisuudella tarkoitetaan sitä, että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta heidän sukupuolestaan, iästään, etnisestä tai kansallisesta alkuperästään, kansalaisuudestaan, kielestään, uskonnostaan ja vakaumuksestaan, mielipiteestään, vammastaan, terveydentilastaan, seksuaalisesta suuntautumisestaan tai muusta henkilöön liittyvästä syystä.

Oikeudenmukaisessa yhteiskunnassa henkilöön liittyvät tekijät, kuten syntyperä tai ihonväri, eivät saisi vaikuttaa ihmisten mahdollisuuksiin päästä koulutukseen, saada työtä ja erilaisia palveluja - perusoikeudet kuuluvat kaikille.

Suomen perustuslaissa yhdenvertaisuuden periaate viittaa sekä syrjinnän kieltoon että ihmisten yhdenvertaisuuteen lain edessä. Yhdenvertaisuuslaki, rikoslaki, tasa-arvolaki ja työläinsäädäntö tarkentavat syrjinnän kieltoa eri elämänaluilla. [Mitä on yhdenvertaisuus - Yhdenvertaisuus](#)

Rasismi ja antirasismi

Rasismi voi näyttäytyä esimerkiksi yksilöiden ja ryhmien välisenä tahallisenä ja tietoisena tekona, tai tahattomana ennakkoluuloihin ja pelkoihin perustuvana rodullistavana käytöksenä. Rasismi voi näyttäytyä myös rakenteissa, kuten työelämässä, koulutuksessa ja palveluissa olevina syrjivinä toimintatapoja ja prosesseina, joissa organisaatiot, yritykset, laitokset ja virastot syrjivät joko välittömästi tai välillisesti tiettyjä ihmisryhmiä.

Rasismi on systeemi, jossa politiikka, institutionaaliset käytännöt, kulttuuri ja muut normit ylläpitävät rodullistettuja yhteiskunnallisia valta-asetelmia. Se on osa sosiaalisia, taloudellisia ja poliittisia järjestelmiä, joissa kaikki ovat osana.

Rasismien laajuuden ja vakavuuden hahmottavat parhaiten henkilöt, joihin rasismi kohdistuu. Rasismien yleisyydestä kertovat myös monet tutkimukset. Rasismi voi ilmetä vihapuheena, syrjintänä, väkivaltana tai näennäisen neutraaleina käytäntöinä, jotka tosiasiallisesti sulkevat ulos osan ihmisistä. Syrjintätapauksia ja viharikoksia ei tule nähdä pelkästään yksittäisinä tapauksina, vaan on tunnistettava niiden taustalla oleva rakenteellinen syrjintä ja rasismi. (syjintä.fi, viitattu 8.12.23)

Antirasismi on aktiivista ja tietoisesta toimintaa kaikkia rasismien muotoja vastaan. Antirasistista toimintaa on se työ, joka vähentää etnistä syrjintää, syrjivien käytäntöjen vaikutuksia ja kielteisiä ennakkoluuloja. (yhdenvertaisuus.fi, viitattu 8.12.23)

Oman ymmärryksen lisääminen rasismista on antirasismien keskiössä. On tärkeä hahmottaa, miten laajasta ilmiöstä on kyse, jotta pystyy tunnistamaan, tiedostamaan ja muuttamaan asioita. Ensimmäinen askel kohti rasismien purkamista on siis tiedon lisääminen. (yhdenvertaisuus.fi, viitattu 8.12.23)

Antirasismi on läpileikkaavaa toimintaa, joka pyritään huomioimaan kaikessa interaktion toiminnassa. Esimerkiksi osallistumalla interaktion tapahtumiin osallistujat sitoutuvat noudattamaan turvallisemman tilan periaatteita, joka kattaa myös antirasistiset käytänteet.

Esteettömyys ja saavutettavuus

Esteettömyydessä on kyse ihmisten moninaisuuden huomioon ottamisesta rakennetun ympäristön suunnittelussa, toteuttamisessa ja kunnossapidossa. Esteettömät ympäristöt

yhdessä saavutettavien palvelujen, käytettävien välineiden ja ymmärrettävän tiedon kanssa mahdollistavat yhdenvertaisen osallisuuden toteutumisen.

Esteettömyys mahdollistaa ihmisten asumisen valitsemassaan paikassa ja sujuvan osallistumisen muun muassa työntekoon, harrastuksiin, kulttuuriin ja opiskeluun. Esteettömyys on yhdenvertaisuutta ja osa kestävästä kehitystä.

Esteettömyydessä ei ole kyse vain liikkumisen esteettömyydestä. Siinä otetaan huomioon myös esimerkiksi näkemiseen, kuulemiseen, ymmärtämiseen ja kommunikaatioon liittyvät asiat.

Esteettömyys merkitsee turvallisuutta ja laatua. Se kertoo ajattelutavasta, oikeista asenteista ja erilaisuuden huomioon ottamisesta. Esteetön ympäristö ei erottele ihmisiä heidän toimintakykynsä perusteella. Esteettömyydessä on yksinkertaisesti kyse ihmisten moninaisuuden huomioonottamisesta rakennetun ympäristön suunnittelussa ja toteuttamisessa.

(<https://www.invalidiliitto.fi/esteettomyys>)

Häirintä ja syrjintä

Häirintä on yhdenvertaisuuslaissa kiellettyä syrjintää. Laissa häirintä määritellään käyttäytymisenä, jolla loukataan henkilön tai ihmisryhmän ihmisarvoa tarkoituksellisesti tai tosiasiallisesti. Häirinnässä henkilö luo käyttäytymisellään kiellettyyn syrjintä perusteeseen, kuten esimerkiksi seksuaaliseen suuntautumiseen, alkuperään tai vammaisuuteen, liittyvän toista henkilöä tai ihmisryhmää halventavan, nöyryyttävän, uhkaavan, vihamielisen tai hyökkäävän ilmapiirin. Häirintä voi kohdistua yksilön lisäksi myös ihmisryhmään. Tämä tarkoittaa, että häirintää voidaan arvioida myös ilman yksittäistä henkilöä eli häirinnän uhria, johon häirintä olisi kohdistunut. (syrjintä.fi)

Syrjintää on se, että ihmistä kohdellaan huonommin jonkin henkilökohtaisen ominaisuuden perusteella. Syrjintä on kielletty riippumatta siitä, perustuuko se henkilöä itseään vai jotakuta toista koskevaan tosiseikkaan tai oletukseen. Näin ollen kiellettyä syrjintää voi olla henkilön asettaminen epäedullisempaan asemaan esimerkiksi siksi, että hän on etniseen vähemmistöön kuuluvan tai vammaisen henkilön läheinen, kuten perheenjäsen, sukulainen, läheinen työtoveri tai ystävä.

Yhdenvertaisuuslain mukaisesti kiellettyä syrjintää on:

- välitön eli suora syrjintä: esimerkiksi samaa sukupuolta oleville asiakkaille ei anneta hotellista huonetta johtuen heidän seksuaalisesta suuntautumisestaan.
- välillinen eli epäsuora syrjintä: esimerkiksi työnantaja edellyttää työnhakijalta täydellistä suomen kielen taitoa, vaikka se ei ole työn tekemisen kannalta välttämätöntä.
- häirintä: työpaikalla ilmenevä kiusaaminen, jossa työntekijää kohtaan käyttäydytään nöyryyttävästi, alentavasti tai uhkaavasti.
- ohje tai käsky syrjiä: esimerkiksi esimies káskee kaupan työntekijöitä olemaan palvelematta asiakkaiksi tulevia romaneja. Kyseessä on syrjintä, vaikka työntekijä ei olisi vielä ohjetta noudattanutkaan.
- kohtuullisten mukautusten epääminen: esimerkiksi elokuvateatteriin ei ole järjestetty esteetöntä pääsyä.

(Trey, yhdenvertaisuussuunnitelma 21/22)

Interaktion toiminta on häirinnästä ja syrjinnästä vapaata toimintaa. Kaikki interaktion toiminta pyrkii noudattamaan turvallisemman tilan periaatteita.

Tasa-arvo

Tasa-arvolla viitataan sukupuolten väliseen tasa-arvoon (laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 609/1986). Tasa-arvolaki kattaa sukupuolen moninaisuuden. Se käsittää tasa-arvon riippumatta sukupuoli-identiteetistä, sukupuolen ilmaisusta tai kehon sukupuolitetuista piirteistä. Tasa-arvon toteutuminen tarkoittaa sitä, että jokaiselle tulee taata tasaarvoiset mahdollisuudet sekä tasa-arvoinen kohtelu riippumatta hänen oletetusta sukupuolestaan, sukupuoli-identiteetistään tai sukupuolen ilmaisustaan.

[Tampereen ylioppilaskunnan yhdenvertaisuussuunnitelma \(trey.fi\)](https://www.trey.fi/yhdenvertaisuussuunnitelma)

Sukupuoli ja seksuaalisuus

Sukupuoli on yksi ominaisuus ihmisissä. Yksilö voi määritellä sukupuolensa esimerkiksi biologian tai henkilökohtaisen kokemuksensa kautta. Jokainen kuitenkin kokee sukupuolensa omalla tavallaan. Sukupuoli-identiteettiin kuuluu ihmisen oma näkemys siitä, millainen hän on tyttönä, poikana tai sukupuolten välimaastoon kuuluvana tai sukupuolettomana. (hyvakysmys.fi)

Seksuaalisuus on ihmisen perusominaisuus, jota ei voi erottaa muusta ihmisenä olemisesta. Seksuaalisuutta on muun muassa sukupuoli, seksuaalinen suuntautuminen, lisääntyminen ja sukupuoliroolit. (hyvakysymys.fi)

Interaktion toiminnassa pyritään noudattamaan turvallisemman tilan periaatteita. Niissä huomioidaan muun muassa sukupuolen ja seksuaalisuuden moninaisuus. Tärkeää turvallisemman tilan toiminnan keskiössä on olla olettamatta kenenkään identiteettiin liittyviä asioita ulkoisten tekijöiden perusteella. Interaktio pyrkii aktiivisesti parantamaan sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöjen asemaa ja oikeuksia esimerkiksi järjestämällä pride-viikot.

Tavoite, toimenpide ja vastuuhenkilöt-taulukko on luotu osittain interaktion vuoden 2023 yhdenvertaisuus kyselyn pohjalta siinä esitettyjen kehitysehdotusten mukaisesti. Kyseisten tavoitteiden ja toimenpiteiden on tarkoitus ohjata Interaktion hallituksen toimintaa vuosina 2024-2026.

Tavoite	Toimenpide	Vastuuhenkilöt
Hallitus, toimihenkilöt ja jäsenistö tuntevat yhdenvertaisuussuunnitelman ja yhdenvertaisuuskyselyn tulokset	Hallituskauden alussa yhdenvertaisuussuunnitelman ja yhdenvertaisuuskyselyn tulokset käydään läpi	Sosiaalipoliittinen, yhdenvertaisuus- ja hyvinvointivastaava
Jäsenistö tuntee turvallisemman tilan periaatteet	Turvallisemman tilan periaatteista tiedotetaan jäsenistölle eri sosiaalisen median kanavissa ja nettisivuilla, tapahtumien kuvauksissa sekä ainejärjestötilassa	Sosiaalipoliittinen, yhdenvertaisuus- ja hyvinvointivastaava, tapahtumasektori ja viestintävastaava
Järjestö ja hallitus koetaan helposti lähestyttäväksi ja turvalliseksi	Turvallisemman tilan periaatteiden noudattaminen kaikessa toiminnassa, avoimempi viestintä, hallitusesittelyt	Hallitus
Hallitukselle on helppo antaa palautetta	Tiedotetaan jäsenistölle eri palautekanavista, Tehdään näkyvämmäksi sitä, että hallituksen kokouksiin on jokainen tervetullut, palaute otetaan vakavasti ja huomioidaan se toimintaa kehittäessä	Hallitus

Viestintä on saavutettavaa ja yhdenvertaista	Viestinnän keskittäminen tietyille alustoille, viestintä ja dokumentit pyritään toteuttamaan myös englannin kielellä, pyritään huomioidaan erilaiset tarpeet kaikessa viestinnässä esim. kontrasteista huolehtiminen ja videoiden tekstittäminen, viestinnässä pyritään käyttämään selkeää kieltä	Viestintävastaava ja kaikki viestintää järjestössä tekevät
Interaktion ainejärjestötila ja Interaktion tapahtumat ovathäirinnästä, syrjinnästä ja rasismistavapaita	Turvallisemman tilan periaatteiden tiedottaminen ja noudattaminen, häirintätilanteisiin, syrjintään ja rasismiin puututaan välittömästi, tiedotetaan selkeästi, miten toimia häirintätilanteissa	Sosiaalipoliittinen yhdenvertaisuus- ja hyvinvointivastaava ja hallitus
Ketään ei syrjitä mielipiteiden, puoluekannan tai poliittiseen toimintaan osallistumisen perusteella.	Turvallisemman tilan periaatteiden tiedottaminen ja noudattaminen	Sosiaalipoliittinen, yhdenvertaisuus- ja hyvinvointivastaava ja hallitus
Ainejärjestön yhteisöllisyys	Jäsenistöllä on mahdollisuus vaikuttaa toimintaan - viestitään siitä selkeästi ja usein, osallistetaan jäsenistöä toimintaa suunniteltaessa, pyritään toteuttamaan jäsenistön toiveita, laaja tapahtumakattaus, jolla pyritään takaamaan mahdollisimman monen jäsenen osallisuus esim. jäsenistön yhteisiä keskustelutilaisuuksia, tuodaan hallitustoimintaa näkyvämmäksi	Hallitus

Tapahtumat ovat fyysisesti ja sosiaalisesti esteettömiä ja saavutettavia	Monipuolisempaa järjestötoimintaa, joka huomioi paremmin jäsenistön erilaisia tarpeita esim. neuromoninaiset, introvertit, sosiaalisesti ahdistuneet, pyritään järjestämään tapahtumat esteetteettömissä tapahtumailloissa, kehitetään esteettömien tapahtumailojen listausta, tiedotetaan tapahtumiin liittyvistä esteettömyys ja saavutettavuus asioista kattavasti	Tapahtumasektori ja sosiaalipoliittinen, yhdenvertaisuus- ja hyvinvointivastaava
Alkoholin käyttöön ei painosteta	Korostetaan toiminnassa alkoholin käytön vapaaehtoisuutta, järjestetään myös kokonaan alkoholiittomia tapahtumia esim. juhlia, kulttuuritapahtumia	Tapahtumasektori
Toiminta on taloudellisesti saavutettavaa	Pyritään järjestämään mahdollisimman paljon edullisia ja ilmaisia tapahtumia, ei tavoitella voittoa	Tapahtumasektori

Toimintaa kehitetään jatkuvasti	Kerätään palautetta eri palautekanavissa ja huomioidaan ne toiminnansuunnittelussa, kerätään palautetta tapahtumista, järjestetään erilaisia keskustelutilaisuuksia esim. Kakkua ja kehitysideoita - tapahtuma, pidetään yhdenvertaisuuskysely joka vuosi	Hallitus
---------------------------------	---	----------

Yhdenvertaisuussuunnitelman toteuttamisen seuranta

- Yhdenvertaisuuskysely joka vuosi
- Jatkuvan avoimen kommentoinnin mahdollisuus kaikkien Interaktion jäsenten toimesta
- Yhdenvertaisuusvastaavan toteuttama toiminnan seuraaminen

Liite 1. Toimintaohjeet häirintätapauksissa

Liite 2. Yhdenvertaisuuskysely 2023 tulokset

Liite 3. Turvallisemman tilan periaatteet

Lähteet:

<https://yhdenvertaisuus.fi/olen-antirasisti-kampanja>

<https://syrjinta.fi/etusivu>

Hyvakysymys.fi, viitattu 8.12.2023

<https://www.hyvakysymys.fi/artikkeli/mita-sukupuolen-moninaisuus-tarkoittaa/>

Hyvakysymys.fi, viitattu 8.12.2023

<https://www.hyvakysymys.fi/artikkeli/mita-sukupuolen-moninaisuus-tarkoittaa/>